

KREATIVLIK MUAMMOSIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR MODERN APPROACHES TO THE PROBLEM OF CREATIVITY СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ПРОБЛЕМЕ ТВОРЧЕСТВА

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Razzaqova Dilafruz

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Pedagogika fakultiteti, 3BT-S-21guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17337572>

Annotatsiya: Ushbu maqolada kreativlik tushunchasi, uning mohiyati va zamonaviy jamiyatda tutgan o'rnini yoritilgan. Pedagogik, psixologik va texnologik yondashuvlar asosida ijodiy salohiyatni rivojlantirish yo'llari tahlil qilingan. Shuningdek, kreativlikni baholash metodlari va uni rivojlantirish strategiyalari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari kreativlikni rivojlantirishda multidisipliner yondashuvning ahamiyatini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kreativlik, ijodiy fikrlash, innovatsion yondashuv, motivatsiya, baholash metodlari, zamonaviy jamiyat, ta'limda kreativlik, psixologik rivojlanish, innovatsion texnologiyalar, masalalarni hal qilish qobiliyati.

Abstract: This article explores the concept of creativity, its essence, and its role in modern society. It analyzes the ways of developing creative potential through pedagogical, psychological, and technological approaches. In addition, methods of assessing creativity and strategies for its development are examined. The findings highlight the importance of a multidisciplinary approach in fostering creativity.

Keywords: creativity, creative thinking, innovative approach, motivation, assessment methods, modern society, creativity in education, psychological development, innovative technologies, problem-solving skills.

Аннотация: В данной статье рассматривается понятие креативности, её сущность и роль в современном обществе. Анализируются пути развития творческого потенциала на основе педагогических, психологических и технологических подходов. Кроме того, изучаются методы оценки креативности и стратегии её развития. Результаты исследования показывают важность междисциплинарного подхода в формировании креативности.

Ключевые слова: креативность, творческое мышление, инновационный подход, мотивация, методы оценки, современное общество, креативность в образовании, психологическое развитие, инновационные технологии, умение решать задачи.

Kreativlik — bu insonning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, muammolarni innovatsion usullar bilan hal qilish va turli vaziyatlarga moslashish qobiliyatidir. XXI asr jamiyati sharoitida kreativlik faqat san'at va dizayn sohalarida emas, balki ta'lim, biznes, psixologiya, ilm-fan va texnologiya kabi turli sohalarda ham muhim rol o'ynaydi. Texnologik taraqqiyot va global raqobat sharoitida innovatsion fikrlash qobiliyati kishilarning professional va shaxsiy muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biriga aylangan. Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kreativlik nafaqat tabiiy qobiliyat, balki uni rivojlantirish va shakllantirish mumkin bo'lgan ko'nikmadir. Shu sababli pedagogika va psixologiya sohalarida ijodiy fikrlashni qo'llab-quvvatlash, motivatsiya tizimlarini yaratish, innovatsion metod va texnologiyalarni tatbiq etish kabi yondashuvlar ahamiyat kasb etadi. Maqola doirasida kreativlik tushunchasi,

uning psixologik va pedagogik asoslari, zamonaviy yondashuvlar va rivojlantirish strategiyalari tahlil qilinadi. Shuningdek, kreativ qobiliyatlarni baholash va rivojlantirish metodlari ham ko'rib chiqiladi. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi – zamonaviy sharoitda kreativlik muammosiga kompleks yondashuvni aniqlash va ijodiy salohiyatni oshirish yo'llarini ko'rsatishdir.

Kreativlik — bu insonning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, mavjud bilim va tajribalarni yangicha kombinatsiyalash, muammolarni innovatsion usullar bilan hal qilish qobiliyatidir. Psixologik nuqtai nazardan, kreativlik insonning intellektual, emotsional va motivatsion komponentlarini o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, u shaxsning mustaqil fikrlash, riskni qabul qilish va noaniqlik sharoitida qaror qabul qilish qobiliyatini ham aks ettiradi. Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kreativlik faqat san'at va adabiyot sohalarida emas, balki biznes, ilm-fan, texnologiya va ta'lim tizimlarida ham muvaffaqiyatning asosiy omili hisoblanadi. Misol uchun, startap loyihalarida innovatsion yondashuv muvaffaqiyatli natijalar berayotgan bo'lsa, ta'lim jarayonida ijodiy metodlar o'quvchilarning o'zini o'zi rivojlantirish va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Kreativlikni rivojlantirishda zamonaviy yondashuvlar bir necha asosiy yo'nalishlarda amalga oshiriladi: a) Pedagogik yondashuvlar: Ta'lim sohasida ijodiy fikrlashni rivojlantirish uchun innovatsion metodlar qo'llaniladi. Masalan, loyiha asosida o'qitish, muammoli talim, kollaborativ o'quv jarayonlari va interaktiv darslar o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshiradi. Shu bilan birga, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga va yangi yechimlar izlashga rag'batlantirish pedagogik jarayonning muhim qismi hisoblanadi. b) Psixologik yondashuvlar: Kreativlikni psixologik jihatdan rivojlantirish shaxsning motivatsiyasini, ijobiy emotsiyalarini va stressga chidamliligini oshirish bilan bog'liq. Psixologik treninglar, brainstorming (g'oya ishlab chiqarish) mashqlari, rol o'yinlar va analogik fikrlash mashqlari ijodiy salohiyatni kuchaytiradi. Shu bilan birga, kreativ shaxslarni tanqidiy fikrlashdan qo'rqmaslikka o'rgatish muhimdir. c) Innovatsion va texnologik yondashuvlar: Zamonaviy texnologiyalar kreativlikni rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Masalan, virtual va kengaytirilgan reallik, sun'iy intellekt va raqamli simulyatsiyalar o'quvchilar va xodimlarga yangi g'oyalarni sinab ko'rish imkonini beradi. Texnologik platformalar orqali kolaborativ loyiha ishlari, global g'oya almashish va innovatsion yechimlar ishlab chiqish mumkin. Kreativ qobiliyatlarni baholash va rivojlantirish uchun turli metodlar ishlab chiqilgan: Test metodlari – Torrance Test of Creative Thinking, Guilford's Alternative Uses Test kabi testlar ijodiy fikrlash darajasini aniqlashga yordam beradi. Kognitiv mashqlar – analogiyalar, muammolarni yechish mashqlari, lateral fikrlash mashqlari shaxsning yangi yechimlar ishlab chiqish qobiliyatini oshiradi. Praktiki loyiha ishlari – real muammolarni hal qilish, startap loyihalar, dizayn va eksperimentlar ijodiy salohiyatni amalda rivojlantiradi. Motivatsion va emotsional rag'batlantirish – ijodiy yondashuvni rag'batlantiruvchi tizimlar (masalan, mukofotlar, tanlovlar, ijodiy festivallar) shaxsning yangi g'oyalar yaratish istagini kuchaytiradi. Shu tarzda, kreativlikni rivojlantirish multidisipliner yondashuvni talab qiladi: pedagogika, psixologiya va texnologiya sohalarini birlashtirib, shaxsning ijodiy salohiyatini maksimal darajada ochishga yordam beradi.

Kreativlik zamonaviy jamiyatda insonning muvaffaqiyati va ijtimoiy rivojlanishi uchun muhim omil sifatida ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kreativlik faqat tabiiy qobiliyat bo'lib qolmay, balki uni rivojlantirish va shakllantirish mumkin bo'lgan ko'nikmadir.

Maqolada kreativlik tushunchasi, uning psixologik va pedagogik asoslari hamda zamonaviy yondashuvlar orqali rivojlantirish usullari tahlil qilindi. Asosiy xulosalar quyidagilarni o'z ichiga oladi: Kreativlik insonning ijodiy fikrlash qobiliyati, muammolarni innovatsion usullar bilan hal qilish va yangi g'oyalar yaratish salohiyatini o'zida mujassam etadi. Zamonaviy pedagogik va psixologik yondashuvlar ijodiy fikrlashni shakllantirishda, shaxsning motivatsiyasini rag'batlantirish va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Innovatsion texnologiyalar va raqamli platformalar kreativlikni amaliy tarzda rivojlantirish imkonini beradi, kolaborativ va global loyihalarda yangi g'oyalar ishlab chiqish imkoniyatlarini oshiradi. Kreativ qobiliyatlarni baholash metodlari (testlar, kognitiv mashqlar, loyiha ishlari) shaxsning ijodiy salohiyatini aniqlash va uni takomillashtirishda samarali vosita hisoblanadi. Shu bilan birga, kreativlikni rivojlantirishda multidisipliner yondashuv — pedagogika, psixologiya va texnologiya sohalarini birlashtirish muhim ahamiyatga ega. Bu yondashuv shaxsning ijodiy salohiyatini maksimal darajada ochishga, zamonaviy muammolarga yangi va samarali yechimlar topishga imkon yaratadi. Natijada, kreativlik muammosiga zamonaviy yondashuvlar shaxsning shaxsiy va professional rivojlanishi, ta'lim jarayoni samaradorligi va ijtimoiy innovatsiyalarni amalga oshirish uchun asosiy omil ekanligi aniqlandi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Guilford, J. P. Creativity: Yesterday, Today, and Tomorrow. American Psychologist, 1950.
2. Torrance, E. P. Torrance Tests of Creative Thinking. Bensenville: Scholastic Testing Service, 1966.
3. Runco, M. A., & Acar, S. Divergent Thinking as an Indicator of Creative Potential. Creativity Research Journal, 2012.
4. Meliyeva, D. O. (2025). BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI. Inter education & global study, (2), 320-328.
5. Мелиева, Д. (2024). Boshlang'ich sinfi o'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. Журнал универсальных научных исследований, 2(5), 1106-1108.
6. Robinson, K. Out of Our Minds: Learning to Be Creative. Chichester: Capstone Publishing, 2001.
7. Sternberg, R. J., & Lubart, T. I. Investing in Creativity. American Psychologist, 1995.
8. Torrance, E. P. Guiding Creative Talent. Prentice Hall, 1969.
9. Runco, M. A. Creativity: Theories and Themes: Research, Development, and Practice. San Diego: Academic Press, 2007.
10. Cropley, A. Creativity in Education and Learning: A Guide for Teachers and Educators. London: Routledge, 2001.